

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1

88. ÅRGANG

17. JANUAR

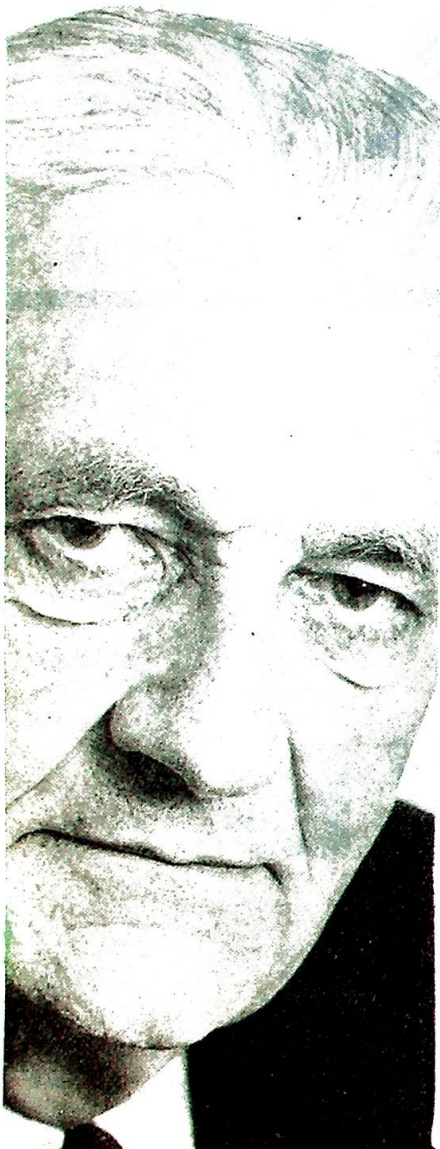
1 9 7 6

STATSKIRKE- NORSK KIRKE- KATOLSK KIRKE

(Side 2)

FINN THORN:

STATSKIRKE - NORSK KIRKE - KATOLSK KIRKE

flytelse over kristendomsundervisningen i skolene, eller vil vi få en nøytral religionsopplæring i vårt land? Og hvordan vil selve kristendommens stilling bli i det norske folk etter at det ikke lenger finnes noen samlende norsk folkekirke? Vil den avkristning vi allerede nå er vitne til, med svekkelse av religiøse og moralske normer, ta øket fart? Det er disse alvorlige spørsmål som gir enhver som føler ansvar for kristendommens fremtid i vårt folk, rett til å uttale seg om det som nå holder på å skje i Den norske kirke.

Den norske kirke står ved en skillevei. Debatten om denne kirkes skille fra staten er i full gang. Hvor lenge det vil vare før der skjer en avklaring, så det blir mulig å se i hvilken retning utviklingen vil gå, er det i dag vanskelig å si noe bestemt om. Men så meget må vel kunne sies, at hvis bruddet mellom kirke og stat kom i nærmeste fremtid — og det kan komme snarere enn mange i dag tenker seg — ville det høyst sannsynlig føre til Den norske kirkes sprenning i to eller tre lutherske kirker. Hvem av dem ville da få rett til fremdeles å kalle seg Den norske kirke? Og hvilken fremtidig luthersk kirke vil overta bruken av kirkene rundt om i Norges byer og bygder? Vil en av disse kirker få noen inn-

Det er de sterke teologiske motsetninger innenfor Den norske kirke som ved et eventuelt skille mellom kirke og stat kan føre til dannelsen av flere nye frikirker. En fraksjon innen kirken ser det som stridende mot Guds ord at kvinner kan vies til prester. Vil denne retning i en fremtidig fri folkekirke kunne gå sammen med dem som anser det fullt forenlig med Guds ord å gi kvinner adgang til presteembetet? Eller må dette føre til en splittelse av kirken? Innenfor statskirkeordningen finnes det en sterk frivillig kirkelig organisasjon som heter Norsk luthersk misjonssamband. Den godtar statskirken som en praktisk ordning, men vil ikke stå under den, for fritt og uavhengig å kunne utføre sin kristne

forkynnelse innenfor den. Hvor vil den finne sin plass ved en splittelse av Den norske kirke? Meget taler vel for at den da vil ta skrittet fullt ut, og etablere seg som eget luthersk samfunn. Det vil da bli den tredje nye kirkedannelsen i Norge.

Hva er den dypeste grunn til den teologiske spenning i Den norske kirke, som kan føre til dens oppløsning som folkekirke i Norge? Svaret må bli: Nettopp det som Den norske kirke selv ser som sin styrke, har vist seg som dens store svakhet. Med stor styrke, og selvsagt med full rett, og i samsvar med alle kristne kirker, forkynner Den norske kirke Guds ord som høyeste norm for kristen tro og kristent liv. Dette Guds ord finner alle kristne kirker i Den hellige Skrift. Men Bibelen som Guds ord må tolkes og forkynnes for hver ny slekt og i hver ny historisk situasjon. Dette er Kristi kirkes gudgitte forkyneroppgave i verden: «Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Mt. 28, 19). Det er i kraft av dette oppdrag og dette løfte at Kirken til enhver tid kan gjøre Guds ord nærværende og levende i verden. Dette

gjør Kirken ved at den «med Den hellige Ånds bistand lytter andektigt til dette ord, bevarer det uten svikt, og fremlegger det med trofasthet» (Det 2. Vatikankonsil). På samme måte som Den katolske kirke, ser også Den norske kirke slik på sin oppgave i det norske folk.

I sin forkynnelse av Guds ord har imidlertid Den katolske kirke en viktig hjelp i sitt læreembete, som «ikke står over Guds ord, men er dets tjener, og lærer ikke annet enn det som er blitt overlevert, og det er fra den ene troens skatt — Guds ord — at læreembetet henter alt hva det fremsetter som guddommelig åpenbart og gjenstand for tro». (Det 2. Vatikankonsil). Et slikt læreembete — i alle fall i katolsk forstand — mangler Den norske kirke, og det er dens svakhet. Dette har sin historiske forklaring i at Den norske kirke har sitt opphav i Martin Luther, og bærer hans navn: den lutherske kirke. Den katolske kirke på Luthers tid trengte en reformasjon. Dens forkynnelse av Guds ord ble kompromittert av rennessansens korrupte pavedømme. Men Luther gjennomførte sin reformasjon ved at han selv tok det kirkelige læreembetes plass. Luther elsket Bibelen som Guds ord, og satte hele sitt religiøse geni inn på å gi den dens rette plass i Kirkens tro og forkynnelse. Luther var fullt klar over at Bibelens evangeliske budskap måtte tolkes og aktualiseres. Guds ord taler til bestemte mennesker og til bestemte tider. Og Luther talte, så det hørtes ut over hele hans samtids kristenhet, og med en slik styrke at hans forkynnelse har bevart sin aktualitet til denne

dag. Ikke minst i Den katolske kirke er hans forkynnelse av Evangeliet i dag gjenstand for stadig større oppmerksomhet.

Men om Luther loddet dypt i forståelsen av Guds ord, slik at også katolikker kan finne næring for sin tro ved lesningen av ham, så begikk han dog den feil å gjøre seg selv til Guds ords tolker, uavhengig av Kirkens tolkning. Dette er forståelig ut fra den historiske situasjon han befant seg i. Luther var ute av stand til å se sin samtids Pavekirke som en autentisk tolker og forkynner av Evangeliet. Dette var han ikke alene om. Mange av hans samtidige, såvel geistlige som legfolk, beklaget det religiøse og moralske forfall i senmiddelalderens pavedømme. Og mange gledet seg da Luther sto frem. (Om dette, les brevvekslingen mellom Erasmus fra Rotterdam og kardinal Sadolet.) Men gleden vendte seg til skuffelse, da det viste seg at Luthers modige opptreden ikke førte til Kirkens reformasjon, men til dens revolusjon. For det er en «revolusjon» når en legitim myndighet avsettes. Og Luther avsatte Kirkens læremyndighet, og innsatte sin egen. Luther ga sin samtid en ny og tidsmessig oversettelse av Bibelen. Samtidig tolket han Bibelen ved å sette inn i sin Bibel-oversettelse kortere eller lengere fortaler til de bibelske skrifter. Mange av dem er uhyre verdifulle, ikke minst fortalen til Romerbrevet. Men Luther tiltok seg også den «læremyndighet» å kritisere enkelte av Bibelens utsagn. Således sier han om forfatteren av Hebreerbrevet, at han «i det 6. og 10. kapitel uten videre fornekter og unnsier syndenes bot etter dåpen og i 12. kapitel sier at Esau søkte bot, men ikke fant den. Dette er stikk i strid med alle evangeliene og St. Paulus' brev». Også om uttalelser i Jakobs brev og i Johannes' åpenbaring har Luther kritiske bemerkninger. Om Åpenbaringsboken sier Luther at «min ånd kan ikke finne seg til rette i boken, og grunn nok til at jeg ikke akter den høyt, er for meg at Kristus hverken

blir forkynt eller erkjent i den». Dette gir i et nøtteskall Luthers bibelsyn: Det som forkynner Kristus, er Guds ord. Eller med Luthers egne ord i fortalen til Jakobs brev: «Det som ikke lærer Kristus, det er ikke apostolisk, om det så er Peter eller Paulus som lærer det. Det som lærer Kristus, det er derimot apostolisk, om det så var Judas, Hannas, Pilatus og Herodes som gjorde det.» Hvem avgjør så hva som i Den hellige Skrift er det sanne apostoliske budskap? Luthers svar hørte vi i fortalen til Åpenbaringsboken: «Min ånd».

Men det ville være en fatal misforståelse av Luthers gjerning å hevde at han har satt sin personlige, subjektive ånd som dommer over Guds ord. Luther var fast overbevist om at han, som alle kristne, fikk Den hellige Ånds bistand ved lesningen av Bibelen, når han ydmykt og oppriktig ba om den. I dette hadde han selvsagt fullstendig rett. Når Luther derfor taler med en slik selv-tillit om «min ånd», mener han «min ånd, bistått av Den hellige Ånd». Men her ligger også hans feiltagelse skjult. Selv om den enkelte kristne villig underkaster seg Guds ord, med bønn om Åndens bistand til å forstå det rett, så kan det lett skje at hans egne tanker og forestillinger blander seg inn, og blir forvekslet med inn-givelser av Den hellige Ånd. Ingen enkelt kristen kan gjøre krav på Åndens ufeilbare bistand i lesningen av Guds ord. Heller ikke Luther gjorde krav på noen slik ufeilbarlighet i tolkningen og forkynnelsen av Guds ord.

Men dermed er det ikke sagt at leserne av Den hellige Skrift er overlatt til sin egen subjektive innsikt i Guds ord. Der gis én leser av Den hellige Skrift som leser Skriften rett, og det er han som selv har skrevet den: Guds hellige Ånd. Guds Ånd har bistått forfatterne av de bibelske skrifter, da de skrev dem. Dette er troen på Bibelens inspirasjon. Men Guds Ånd bistår også Guds kirke
(Forts. neste s.)

En katolsk mening om saken

50 ÅRS-JUBILEUM SOM PREST

Mgr. dr. Arne O. Sund hadde like før jul — den 20. desember — 50-års jubileum som katolsk prest.

Vi gratulerer pastoren som nå er bosatt i Stavanger.

STATSKIRKE...

(Forts. fra forrige side.)

i tolkningen og forkynnelsen av dette Guds ord. Derfor leser Kirken Guds ord rett. Dette er troen på Den hellige Ånds ufeilbare veiledning av Kirken i utførelsen av sitt oppdrag: I Jesu navn og med hans myndighet å forkynne Evangeliet for all verden inntil tidenes ende. At denne Ånds bistand også gjelder det kirkelige læreembete, var hva Luther avviste i sin samtids katolske kirke, og satte sin «læremyndighet» i stedet. Bibelen løsrevet fra Kirken, det var Luthers ulykkelige feiltagelse, og som har hatt så skjebnessvangre følger for den kirke som bærer hans navn. Den enkelte kristne må selv tolke Skriften, slik han mener Guds Ånd veileder ham til det. Han kan ikke støtte seg til Kirkens tolkning, veiledet av Den hellige Ånd. Her ligger roten til all kristen splittelse: Det som skulle være den lutherske kirkes styrke, Guds ord, er blitt dens svakhet, fordi forståelsen og forkynnelsen av Guds ord ikke er underkastet noen autoritativ tolkning. Den norske kirke er en kirke uten autoritet. I dag holder dette på å sprengte denne kirke.

(Fortsettes.)

Pater Hanssen er død

Pater Otto J. Hanssen O.F.M., sogneprest i St. Pauls menighet i Bergen, døde den 12. januar. Han gjennomgikk for en tid siden en meget alvorlig hjerteoperasjon og fikk et tilbakefall siste helg.

REDAKSJONELT:

IKKE HØR PÅ ULYKKES-

Vi har gått inn i annen halvdel av 70-årene, noen har vel følelsen av at vi har løpt så fort går det. Og omtrent som i 1970, for fem år siden, virker fremtiden ofte skremmende og mørk slik den kanskje også vil virke en januardag i 1980. Da vi begynte på dette ti-året, virket det som om vår verden skulle drukne i avfall og ødelegges av giftige forurensninger. Idag snakker menigmann muligens ikke så mye om dette. Problemet er fremdeles enormt, men vi har følelsen av å våkne av et moderne

mareritt. Det blir gjort store anstrengelser i industrilandene for å mestre vanskelighetene og tro om ikke menneskene nok en gang vil lykkes. Nei, vi drømmer andre vonde drømmer nå: blant annet skaper politisk terror og meningsløse og helt vilkårlige voldshandlinger en ny og vel enda tyngre pessimisme og undergangsstemning. Denne pessimisme griper også kristne.

La oss minne om noe pave Johannes sa ved åpningen av det store Kon-silet i 60-årene: «Det hender ofte, i den daglige utøvelsen av Vår apostoliske gjerning, at våre ører lider under hva visse folk sier, utvilsomt inspirert av all mulig religiøs iver, men uten balanse, dømmekraft og rimelighet i deres bedømmelse av situasjonen. I samfunnets aktuelle situasjon ser de intet annet enn ruin og elendighet. De er kommet i vane med å si

ST. OLAV 1/76

En
kloun

PROFETENE!

at vårt århundre står så mye dårligere enn fortidens. De ter seg som om historien — livets læremester — intet hadde å lære dem. Som om alt var perfekt den gang de tidligere kirke-møter fant sted, som om den kristne lære, sedene og Kirkens frihet var trygt sikret.

Det synes Oss nødvendig å uttrykke vår absolutte uenighet på dette punkt, med disse ulykkens profetier som all-tid varslers kommende katastrofer, som om verden sto foran sin undergang.

I den aktuelle utvikling hvor menneskeheten befinner seg ved et vendepunkt, er det bedre å gjenkjenne Guds mysteriøse planer som tvers gjennom tidenes skiften og menneskenes anstrengelser, og oftest i strid med hva en kunne vente, avgjør alt og når sine mål med visdom som sikrer Kirkens

anliggender selv når begivenhetene kan synes på tvers.»

Er ikke dette noe som trenger å gjentas også ved inngangen til året 1976?

Kristne er ikke vesener som står over frykten, som aldri har kjent den og som ser med kjølig forakt på alle de som knuses av usikkerheten og den tilsynelatende meningsløsheten. De skal leve sammen både med disse og med de som Johannes XXIII kalte «ulykkens profeter». De kristne er derimot de som må bringe «balanse, dømmekraft og rimelighet» inn i en verden som rystes av voldsomme veer.

Derfor: Godt år. Det sier pessimistene også, men de mener ikke noe med ordene. Vi skal mene en hel del, uten frykt.

Å. R.

DEN NYE BISKOP

Vigslingen av den nye katolske biskop i Mellom-Norge, biskop Gerhard Schwenzer fant sted den 7. desember samtidig med at vårt adventnummer forelå. Først nå i januar 1976, er det derfor mulig for oss å bringe bilder og mer stoff fra høytideligheten:

Konsekrasjonen ble foretatt av biskopene Grøn (hovedkonsekrator), Rùth, Wember og Martensen. Til stede var ellers Picpus-patrenes provin-sialforstander, pater Robert Anlauf, Vikariatets samtlige prester og søstre, den nye biskops mor, søster og to brødre, prälat Helmuth Holzapfel fra St. Ansgar Werk i Köln, pater Caraman og mange andre.

Under konsekrasjonen var dessuten biskop Godal, fylkesmannen og Trondheims ordfører til stede som gjester.

(Se s. 16—19.)

Under tvil vil jeg fortelle en historie jeg egentlig hørte nyttårsaften. Under tvil, fordi jeg jo vet hvor lett ting misoppfattes.

I seg selv er den en ting som til og med vil forarge noen. Og samtidig få noen til å smile. Men la meg nå fortelle denne historien:

To finner, Pekka og Toino, er for mange år siden i San Francisco. En aften hadde de turat ute på sta'n, ganske voldsomt. Det var med nød og neppe de kom tilbake til hotellet. Om natten skjedde jordskjelvet i San Francisco. Da Toino våknet om morgenen, var det ruiner over alt da han tittade ut.

Han vekket Pekka med noen kraftige dytt og sa:

— Pekka, titta. Dette klarer vi aldri at betala.

Da jeg for noen dager siden skrev ned denne historien, hadde jeg et øye på fjernsynsapparatet og dagsnytt-sendingen. De viste de grusomme scenene fra bombeattentatet på La Guardia-flyplassen i New York. Og jeg tenkte som så:

Det er bare i meget fjerne katastrofer det nå går an å finne små ting å smile av. Selv ikke om femti år vil noen våge å si noe spøkefullt om det som skjer rundt oss idag.

Derfor nevner jeg at jeg beretter historien fra San Francisco under tvil.

Men jeg forteller den. Det er et smil som har overlevet.

Og heller ikke det har vi noen gang betalt skikkelig for.

70 ÅR

Dominikanerpater Finn D. Thorn fyl-ler 70 år den 18. januar.

Hans adresse er Ullernchauseen 52, Oslo 3.

RED.

I GRENSELANDET

Av Lars Roar Langslet

Karen Ann Quinlan er et navn som stadig går igjen i Amerikanske nyheter siste høst, men selv har hun ingen anelse om det. I over 7 måneder har hun ligget bevisstløs på sykehus, i respirator. Årsaken til at den 21 år gamle piken ble rammet, er ikke klarlagt. Hun besvimte, hadde pustebesvær — og ble reddet i første omgang ved «munn til munn» metoden. Blodprøver viste kinin, aspirin og barbiturater i «normal» mengde — og spor av valium og librium. Altså hadde hun tatt medisiner, og ikke i overdose. Men i hennes tilfelle førte det til mer enn et plutselig illebefinnende. Hun våknet ikke av komaen, og i de månedene som er gått, er det blitt klart hinsides medisinsk usikkerhet at hun har ingen påregnelig chance til å våkne mere. Hun er redusert til et rent «vegeterende» liv i respiratoren. Medisinsk og juridisk sett er hun i live, men det er et liv uten menneskelig innhold og håp.

Karen og hennes foreldre er katolikker. Etter nerveslittende måneder i nattevåk og bønn har foreldrene erkjent det uunnngåelige: den Karen de elsket, er borte for bestandig. Bare kroppen lever et skinnliv som fortoner seg mer og mer meningsløst. De har stadig kontakt med pater Trapasso, som er familiens skriftefar og åndelige rådgiver. Og gjennom samtaler med ham kommer de frem til sin tragiske beslutning: Det er hensiktsløst å holde piken kunstig i live, hinsides alle rimelige grenser

for håp. Døden er den naturlige avslutning på et liv uten menneskelige ressurser, og det er ingen kristen moral som forbyr å gi den sin rett. Som katolikker tror de ikke at døden har det endelige ord: den er bare overgang til en annen og høyere form for liv. Hvorfor ikke la den stakkars piken dø en naturlig død? Hvilken mening kan det være i den rest av liv hun har?

De snakker med legene om det, men de nekter å koble ut respiratoren — det forbyr deres lege-ed. Og så er det at de hjemsoekte foreldrene anlegger en av de merkeligste rettsaker i USA's historie: De ber om rettens kjennelse for at et menneske i en så håpløs tilstand har rett til å dø en naturlig død, og foreldrenes rett til å få koblet ut den livsforlengende maskinen.

Rettssaken vakte enorm oppsikt. Det samme gjorde den dommen som ble avsagt 10. november. I den erklærer dommeren at det er legens moralske og faglige ansvar å avgjøre behandlingen av en pasient — og om

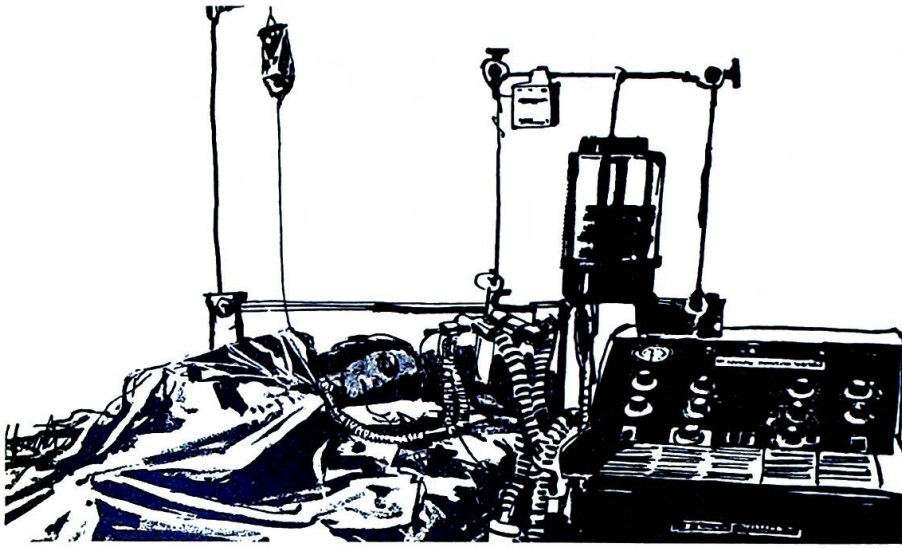
den skal fortsette eller avbrytes. I dette det viktigste henseende lar han spørsmålet stå åpent, som domstolen uvedkommende. Den juridiske side av saken kan heller ikke omfatte noen stillingtagen til foreldrenes tro på et liv etter døden. Dommeren sier at han er nødt til å avgrense sin myndighet til en persons «dennesidige» interesser, og det er ikke i noens «dennesidige» interesse å bli berøvet livet. «Den eneste og viktigste dennesidige kvalitet Karen Ann Quinlan har, er livet, og denne domstol vil ikke beordre at livet skal tas fra henne.» Det eksisterer ingen konstitusjonelt anerkjent rett til å dø, og heller ingen foreldrerett til å la et hjelpeløst barn dø.

Såvidt dommeren. De fleste medisinske autoriteter har sagt seg beroliget over kjennelsen. Og mon tro om ikke de fleste, uansett syn på om det er menneskelig og medisinsk meningsfylt å holde Karen i respirator på ubestemt tid, vil godta at det er sunn sans? Det kan umulig være domstolens kompetanse å bestemme over liv eller død i slike sammenhenger. Det kunne tvertimot føre til uhyrlige konsekvenser om domstolene tiltok seg en slik myndighet.

Men Quinlan-saken setter i fokus en rekke problemer som krever meget alvorlige overveielser.

Vi har fått nær sagt ubegrensede tekniske muligheter for å forlenge et vegeterende liv i det uendelige. Hvor går grensen for det etisk forsvarlige? — for en grense må det være.

En katolsk
mening
om saken

Døden som naturlig fenomen er i ferd med å bli forvandlet, og kanskje opphevet, av en medisinsk teknikk som kan bli umenneskelig. Den spanske diktatorens dødskamp kaster et grelt lys over spørsmålet fra en helt annen vinkel: er det politiske formål som dikterer legenes endeløse oppfinnsomhet for å holde i live en gammel mann som forlenget har mistet sine naturlige ressurser for å overleve? Hvilke konsekvenser kan det få om denne medisinske teknikk ikke blir underordnet visse etiske målsettinger som utelukkende gjelder pasientens liv og velferd?

Hvorom allting er: jeg ville ubetinget gi den amerikanske dommeren rett i at dette først og fremst er et lege-etisk spørsmål. Og det kan neppe avgjøres gjennom almenyldige regler. Hvert enkelt tilfelle krever sin situasjonsbedømmelse. Hverken pasientens eller de pårørendes ønsker kan i et hvert tenkelig tilfelle være utslagsgivende. Legens plikt er å redde liv — så langt det er håp, og enda litt lenger, men neppe inn i meningsløsheten.

Men her står vi overfor et grenseland hvor lettvinte avgjørelser må være bannlyst. To historier som har versert på amerikansk fjernsyn, viser det med drastisk tydelighet. Den ene fortalte om en pasient i en situasjon som lignet Karens, og hvor de pårørende hadde koblet ut respiratoren. Nå overveier politiet å reise

tiltale. Den andre historien var et intervju med en lykkelig mor, som bare hadde et stivt ben til minne om den tragedien hun hadde vært igjennom. Henne hadde legene oppgitt som et håpløst kasus, og anbefalte at respiratoren ble koblet ut. Men i dette tilfelle var det foreldrene som protesterte — og opplevet det utrolige at hun kom tilbake til livet.

I videre forstand er det et grenseland hvor vi møter euthanasiproblemet — «dødshjelp», som det så beroligende heter. Har en rett til å be om å få den siste sprøyten når bare en endeløs smerte står igjen? Har pårørende rett til å «hjelp» en dødssyk til å dø? Det er et annet problem enn Karens, for det betyr å avbryte et liv som ennå ikke er blitt et «vegeterende» skinnliv. Jeg må innrømme at jeg reagerer med indre opprør mot enhver tanke om å legitimere euthanasi — men jeg tror at en rent kunstig forlengelse av et vegeterende liv er på grensen av det etisk forsvarlige. Det er i enhver betydning av ordet livsviktig å holde klare distinksjoner her.

Men vær sikker: euthanasiproblemet melder seg med styrke ved neste korsvei. En katolsk biskop i Louisiana var overbevist om det i en samtale vi hadde, og jeg er enig med ham. Når det spørsmålet kommer for fullt, blir et kristent beredskap vel så viktig som det er i abortspørsmålet.

Abortproblemet er et annet grenseproblem omkring Quinlan-saken. I et leserbrev i «Time» står det: «Hvorfor så meget oppstyr om å avbryte liv? Det blir gjort hver eneste dag i abortklinikene.» Det er en dyster sannhet. Forholdet mellom naturlige fødsler og aborter i USA er 2 : 1. De restriktive lover som mange stater hadde om abort, ble pulverisert for 2 år siden, da Høyesterett avgav kjennelse om at slike avgrensninger av den enkeltes rett til å få abort var grunnlovsstridige.

Her står vi altså overfor en helt annen vurdering av menneskeliv enn den vi finner hos dommeren i Quinlan-saken. Han erklærte at «retten til liv og vernet om liv er interesser av høyeste orden.» Men selv Høyesterett har altså slått fast at denne retten til liv ikke gjelder det ufødte menneske. Her er det tvertimot morens rett som har fått autorisasjon, ut fra en konsekvent liberalistisk livsfilosofi om enkeltindividets ubegrensede frihet. Men denne morens rett betyr naturligvis at «den eneste og viktigste den-sidige kvalitet» som et barn har, kan tas ifra det.

Amerikanske katolikker har vært i opprør over Høyesteretts kjennelse. Vi nordmenn kan knapt fatte hvilken enorm autoritet den amerikanske høyesterett har i dette utpreget legalistiske samfunn. Høyesterett skaper lov. Det er bare grunnlovsendringer som kan overveie Høyesteretts votum. Katolikkene har drevet en intens påvirkningskampanje overfor kongressen, i nært samarbeid med protestanter og jøder, for å presse frem en slik grunnlovsendring. Men mine inntrykk er at de har meget små chanser for å vinne frem.

Alle disse nerveslitende problemene brytes omkring Quinlan-saken. Den er langt fra noe avsluttet kapittel, og den vil sikkert bli husket lenge i amerikansk rettshistorie. Men den unge piken som saken egentlig gjelder, vil neppe noen gang få høre om alt det oppstuss hennes tragiske historie har skapt.

Også til dette årsskiftet har pave Paul VI kommet med et fredsbudskap. Han er klar over at noen vil mene han gjentar seg selv og bare sier ting man vet fra før. Likevel ber han om verdens oppmerksomhet, for «fredens sak er så stor at den fortjener fornyet oppmerksomhet og ettertanke».

Paven henvender seg først til verdens statsmenn, til alle som arbeider i de store internasjonale organisasjoner, til politikere, til alle som studerer eller arbeider med politiske og økonomiske forhold. Men budskapet er også rettet til alle verdens borgere, enten de er betatt av tanken om brorskap mellom alle mennesker, eller skuffet og skeptiske når det gjelder mulighetene for å virkeliggjøre det. Endelig vender paven seg til tilhengerne av religioner som fremmer vennskap mellom folkene, til de kristne, til katolikene, som har fred i verden som grunnlag for sin tro og mål for sin verdensomspennende kjærlighet.

I sitt budskap gir pave Paul uttrykk for sine motstridende følelser i dagens situasjon: «For det første ser vi med glede og håp at fredstanken vinner terreng. Menneskene viser den mer oppmerksomhet og tillegger den større betydning, og det fører til en mer helhjertet innsats for freden.» Blant de hendelser i 1975 som gir grunn til håp, nevner paven konferansen i Helsinki, og fortsetter så:

«Men dessverre ser vi samtidig mangt som strir mot freden, og disse tendensene vinner også frem. Ved siden av nasjonalfølelsen for eksempel, som er et riktig uttrykk for et folks enhet, finner vi en gjenfødelse av nasjonalismen. Den driver det nasjonale ut i kollektiv egoisme og fører til et motsetningsforhold til andre folk, som gir grobunn for farlige, ja skremmende spirer til rivalisering og splid.»

Som en annen negativ faktor nevner pave Paul den uforholdsmessig store mengde våpen av alle slag som hver enkelt nasjon eier — ut fra den tro at freden bare kan sikres ved en terrorbalanse.

Paven vil ikke forsøke å gi en fullstendig liste over de faktorer som hindrer freden eller uthuler den, men han spør: «Kan vi bruke ordet *fredelig* om en verden splittet av uforsonlige ideologier — mektige ideologier som er fast organisert, ideologier som skiller folkene fra hverandre og skaper splid i det folk der de får frie tøyler? Han påpeker at «de grupper og partier som da oppstår, rettferdiggjør sin eksistens og sin aktivitet ved å forgifte sine tilhengere med uforsonlig hat og planmessig kamp innenfor selve samfunnssystemet. Det tilsynelatende normale i slike politiske situasjoner kan ikke skjule den jernhånd som styrer det hele og er rede til å knuse motstanderen, så snart han viser tegn til svakhet,» hevder Paul VI og fortsetter: «Er dette fred? Er dette sivilisasjon? Er det et folk, denne samling av borgere som står steilt mot hverandre like til den bitre slutt?»

PAVENS FREDS- BUDSKAP

Paven uttrykker sin beundring for de anstrengelser som blir gjort for å skape fred i verdens urosentra og unngå enda mer vidtrekkende konflikter. Men han understreker også at freden er en skrøpelig ting: «Vi er klar over at freden som historisk realitet er et resultat av stadig bevisst arbeid. Den har av naturen en svak helse, for den avhenger av et godt forhold mellom voldsomme og lettbevegelige mennesker. Freden krever en klok og utrettelig innsats i den høyere skapende kunst man kaller diplomati, internasjonal orden eller forhandlingenes kraftspill. Arme fred! Hvilke våpen har du da? Frykt for uhørte og skjebnesvangre handlinger som kanskje kunne utrydde hele menneskeheten? Resignasjon overfor en viss undertrykkelse, som kolonialisme, imperialismen eller revolusjon, som begynner med vold og ubønnhørlig stivner og blir evigvarende? Forebyggende og hemmelige våpen? En kapitalistisk, det vil si egoistisk, ordning av den økonomiske verden som på grunn av sult er nødt til å tåle undertrykkelse? Selvpoptatt begeistring for en historisk betinget kultur, overbevist om å være bestemt til evig triumf? Eller storslåtte institusjoner og organisasjoner som skal rasjonalisere og ordne det internasjonale liv?»

Pave Paul mener at en virkelig fred ikke kan oppnås med slike midler, og hans budskap er nettopp at det trenges mer: «Fremfor alt er det nødvendig å skape fred med andre våpen enn dem som dreper og utrydder. Det som trenges, er moralske våpen som gir styrke og makt til internasjonal rett. Man kan bare begynne med å overholde avtaler som er inngått, hevder Paul VI, for «det er fremdeles en like viktig betingelse for varige forbindelser mellom statene, for rettferd mellom nasjonene og for god samvittighet hos folkene». Og der avtaler ikke avspeiler rettferd, der har man etter hans mening rett til å skape nye internasjonale organisasjoner, som kan gi råd, foreta undersøkelser og drøfte resultatene. «Man må ikke la blinde og ukontrollerbare krefter få fritt løp,» sier paven videre. Det går alltid ut over uskyldige mennesker og fører til umålelige skader, oftest uten at man har nådd noe mål eller gått inn for

en virkelig rettferdig sak. Våpen og krig må derfor bannlyses fra sivilisasjonen.

Pave Paul er klar over at nedrustning byr på store problemer, men han mener likevel at et klokt nedrustningsprogram er et viktig fredens våpen og ber oss lytte til profeten Jesaja som sa: «Han skal skifte rett mellom folkeslagene, felle dom for de mange folk. De skal smi sine sverd om til plogskjær og spydene til vingårdskniver» (Jes. 2, 4). Paven siterer også Kristi ord: «Stikk sverdet på plass igjen. For enhver som griper til sverd, faller for sverd» (Mat. 26, 52), og han utbryter: «Er dette en utopi? For hvor lang tid ennå?»

Han tenker seg en fremtidig verden med en ny menneskehet «som ennå ikke er født, ennå ikke er fostret — en menneskehet befridd for sin tunge byrde av morderiske krigsvåpen, prydet og styrket av moralske prinsipper som er blitt som dens annen natur. Dette er prinsipper som allerede finnes, men bare i teorien, som svake spirer.» Derfor må alle nasjoner samtidig minske sine rustninger. Ensidig nedrustning ville være et utilgivelig feilgrep, en fristelse for andre til å bruke vold. «Enten er nedrustningen alle nasjoners sak, eller også er den en forbrytersk mangel på forsvar. I menneskehetens historie har sverdet vist sin eksistensberettigelse i kampen for rettferd og fred, det må vi innrømme,» sier paven, og han fortsetter: «Men har ikke verden sett en forvandlende kraft fødes i sin midte, et håp som ikke lenger synes umulig, et nytt, virkelig fremskritt, en drømt fremtid som kan bli vår nåtid, etter at Mesteren, Det nye testaments profet, har forkynt en ny menneskehet. Og hans ord har skapende kraft dersom vi lar det gjennomtrengte oss. Dette er ikke lenger en farlig naiv utopi. Det er den nye lov for en menneskehet som går fremad, og som gir freden et nytt våpen: «Dere er alle brødre» (Mat. 23, 8). Dersom bevisstheten om et verdensomspennende brorskap virkelig slår rot i menneskenes hjerter, vil de da trenge å ruste seg så de blir blinde og fanatiske

mordere som i fredens navn kan fortsette med slike massaker som det i Hiroshima 6. august 1945? Har ikke vår tid i Gandhi et eksempel på hva et enkelt, svakt menneske rustet med ikke-voldsprinsippet kan gjøre for å føre et folk på flere hundre millioner til frihet og menneskeverd?»

Derefter risser pave Paul opp bildet av en ny tingenes orden: «I fredens spor følger kulturen, og med den kommer de lærde med lovbøker som skal skape det fullkomne samfunn, og politikere som er eksperter, ikke på krig og undertrykkelse, men på godhet og vennskap. Rettferdigheten har også sin plass i denne prosesjon, ikke lenger hovmodig og grusom, men utelukkende opptatt av å forsvare de svake, av å straffe voldsmenn, av å skape den orden som alene fortjener å kalles det: orden i frihet og under ansvar.»

«La oss glede oss,» sier paven. «Denne prosesjon går sin vei også i vår tragiske tid, om enn hindret av fiendtlige angrep og uforutsette uhell. Den marsjerer kanskje litt langsomt, men den går sikkert og er velgjørende for hele verden, for den er besluttet på å bruke fredens sanne våpen.»

Til slutt vender pave Paul seg direkte til de kristne og minner om Evangeliets regler for fred. De krever selvfornektelse og vilje til å tilgi. «Hvor mange ganger oppfordrer ikke Evangeliet oss til å tilgi, ikke av slapphet eller fordi man strekker våpen overfor uretten, men som et tegn på nestekjærlighet. Bare hvis vi tilgir, får vi den tilgivelse av Gud som vi så sårt trenger. I Fader vår ber vi: «Forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere.» For oss som går i Kristi skole, er dette ord å tenke over på nytt, ord å handle etter,» sier Paul VI som avslutter: «Fred gir seg bare uttrykk i fred, en fred som ikke kan skilles fra rettferdighetens krav, men som næres av selvpoppofrelse, mildhet, barmhjertighet, kjærlighet.»

K. G. J.

Fra katolsk presse

■ Søndag 14. desember høytidelig holdt man både i Rom og i Konstantinopel 10-årsdagen for opphevelsen av den gjensidige ekskommunisering fra 1054 mellom den romersk katolske kirke og den ortodokse kirke. I Rom ble den Økumeniske Patriark Dimitros I representert av patriarken Meliton. Da denne mot slutten av seremonien meddelte at Østkirken har bestemt seg for å nedsette en kommisjon som skal forberede en teologisk dialog med katolikkenene, hendte noe uventet som gjorde sterkt inntrykk på de som var til stede: Pave Paul VI knelte impulsivt og spontant og kysset patriarkens fot.

Paven har utnevnt mgr. Donato Squicciarini til Vatikanets faste delegat ved Det internasjonale atomenergiråd i Geneve og til Kirkens faste observatør ved FNs Organisasjon for industriutbygning.

■ En katolsk avis i Østerrike skriver: I fjor vår ble den gamle abortlovgivningen opphevet og erstattet av en ny lov som trådte i kraft den 1. januar 1976. Den nye loven tillater svangerskapsavbrudd i de første 90 dagene. Kirken står fast mot denne utvikling og befinner seg dermed

i en ny Kulturkamp, i en direkte konfrontasjon med regjeringen.

Den 22. november ledet kardinal König og den protestantiske biskop Oskar Sakrausky en stille protestmarsj av 2000 mennesker i Wien.

Kardinal Jan Willebrands er utnevnt til erkebiskop av Utrecht og kardinal Alfrinks etterfølger.

Biskop Peter Sarpong av Kumasi, Ghana sier i et intervju: «Polygami, flerkoneri, skaper veldige praktiske problemer for Afrikas prester og biskoper». Biskopen som var en av seksten katolske observatører ved Verdenskirkerådets kongress i Nairobi, sa videre: «Katolsk lære sier at ekteskapet er ett og uoppløselig. Men la oss ta et eksempel: Jeg kommer til en landsby og finner en gammel mann som har tre hustruer (Ikke elskerinner eller konkubiner). Han lever i stor fred med alle tre. Hva sier jeg til ham? Sier jeg at han enten må sende vekk alle tre og finne en fjerde, eller sier jeg at han må sende vekk to av de tre? Er dette pastoralt sett et godt råd? Er det kristent å si til denne mannen at han må sende vekk sine koner og sine 17 barn? Ville Kristus ha gjort det som jeg gjør?»

Efter biskopens mening bør Kirkens ledere i Afrika erkjenne at dette er en vanskelig sak og forsøke å finne frem til en løsning som yder rettferdighet.

Det første møtet i en dialog mellom kristne og Islam finner sted i Tripoli fra 1. til 5. februar. Fire punkter står på dagsordenen under konferansen: religion som livsideologi, sosial rettferdighet som en frukt av troen på Gud, det man har til felles når det gjelder læren og de områder hvor det hersker mistillit. Pater Francois Abou Mokh, den syriske leder for Islam-avdelingen i det pavelige institutt for arabiske studier, peker på hva han mener er avgjørende i enhver slik samtale: økumenisk høflighet og respekt, at man virkelig anstrenger seg for å få vekk tretten århundrers misforståelser, fordypelse i troen på en Gud og at man finner en felles grunn åndelig, kulturelt-socialt og økonomisk. Samt at man gjør et forsøk på å møte de problemer dagens teknologiske samfunn stiller.

■ Den neste Bispesynoden skal finne sted i Rom i september 1977. Hovedtemaet blir katakesen, spesielt med tanke på barn og unge.

Erkebiskop Lefebvre som leder seminaret i Econe i Sveits har, ifølge opplysninger i katolsk presse i utlandet, mottatt et brev fra ordensgeneralen i Helligånd-fedrenes orden. Lefebvre var selv ordensgeneral der fra 1962 til 1968. Brevet gjør det klart at ordenen ikke vil ha noen forbindelse med utviklingen av erkebiskopens omstridte prosjekt og at ordenens medlemmer, i troskap mot Det annet Vatikanekondil og pave Paul VI, er uenige i det standpunkt Lefebvre har tatt.

■ Den tyske synoden som avsluttet sine møter i Würzburg for jul, har sendt ut et dokument om forholdet mellom Kirken og arbeiderklassen. Dokumentet er meget kritisk mot Kirkens tidligere holdning

(Forts. siste side.)

ENHETSUKEN 76

Det blir overføring av bønnegudstjeneste i Fjernsynet søndag 18. januar kl. 18.45.

Ellers blir det følgende møter i Oslo-området. — Møtetid kl. 19.30:

BØNNE- GUDSTJENESTER

Mandag 19. januar — Frelsesarmeen, Majorstua Korps, Kirkeveien 62, Oslo.

Tirsdag 20. januar — St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4, Oslo.

Onsdag 21. januar — Høvik kirke.

Torsdag 22. januar — Universitetets Gamle Festsal, Karl Johansgt. 47, Oslo.

Professor K. E. Skydsgaard, København: Den hellige And.

Søndag 25. januar — Domkirken.

Oppfordring til bønn for kristen enhet 1976.

I dagene 18.—25. januar 1976 samles igjen i alle verdensdeler kristne av ulike konfesjoner til bønn for kristen enhet.

Temaet for bønneuken for kristen enhet 1976 finner vi i 1. Joh. 3, 2. Det minner oss om at vi er Guds barn, og derfor brødre og søstre. Det peker også fremover til den dag da vi ved Kristi åpenbarelse skal bli ham lik, og i Guds evige verden til fulle virkeliggjøre vårt søskenforhold. Under vandringen frem mot dette mål kalles vi hele tiden til å bli hva vi ved Guds nådehandling mot oss er: Guds barn.

Å be for enhet mellom de kristne kirker er å ta del i den enhet som allerede er gitt av Gud i Jesus Kristus. Selv om vi ennå ikke erfarer denne enhet i hele sin fylde, leder Den hellige Ånd oss, og gir oss kraft til et liv i kjærlighet. Det er denne kjærlighet som er dynamisk, som medfører risiko og kan skape spenning både mellom kirker og innen de enkelte kirker.

Vi vet at gjensidig forståelse ikke er lett, og at den medfører smerte. Men vi må i ærlighet og frihet være villige til å se motsetningene mellom oss og overvinne dem. Bare slik vil vi være istand til å erfare rikdommen i de gaver som Gud har gitt oss.

Den fullkomne kjærlighet driver frykten ut, sier apostelen. Denne kjærlighet skaper nye forhold mellom mennesker og grupper, slik Jesus selv gjorde det. Denne kjærlighet forvandler familien som er opptatt med bare seg selv og sitt eget; den forandrer gruppen som ikke bryr seg om den som er utenfor; den omskaper strukturer som trellbinder og undertrykker mennesker.

Det er i denne kjærlighetens ånd vi er kalt til å bringe evangeliet til alle folk og nasjoner, til å forkynne Jesus Kristus som Frelser og Herre, og til å hjelpe mennesker inn i samfunnet med Gud i den kristne kirke på jord. Det er i den samme ånd vi samles til bønn for kristen enhet. Som kristne er vi alle Guds barn og hverandres søsken,

og vi kalles til dag for dag å virkeliggjøre denne dyrebare sannhet.

Vi vil minne alle troende om bibelordet «Be uavlatelig» (1. Tes. 5, 17) og oppfordrer dem som lengter etter kristen enhet, til å be om dette mål sammen med oss, i lønnekammeret, i bønnegrupper og i felles bønnegudstjenester.

Mette Andresen, Tor Aukrust, Nils Bloch-Hoell, Jan Boers, Kjell Bondevik, Ole E. Borgen, Peder Borgen, Peter Wilhelm Bockman, Sylvi J. Baardseth, Erling T. Eggen, M. Eggen, Peder A. Eidberg, Martha Ingegjerd Ellingsen, Svein Ellingsen, Nils J. Engelsens, Asle Enger, Kirsten Broch Flemestad, Roald Flemestad, Birgitta Flandrup, Sven E. Forfang, Stein Eirik Foss, Øivind Foss, Helge Fæhn, Jo Gjessing, Randi Bojer Godal, Tord Godal, John W. Gran, Maria-Luise Gross, Fredrik Grønningseter, Janne Grønningseter, Ingvar Haddal, Marta Haga, Berit Havgar, Torgeir J. Havgar, Alfred Hauge, Ragnvald Hemstad, Vera Henriksen, Wilhelm C. Hertman, Georg Hille, Thørner Hofstad, Anker Holmin, Ragnar Horn, W. Huijbregts, Hans Høivik, Per Høyland, Valbjørg Jeuken, Baby Johannessen, John Barth Johannessen, Trygve Karlsen, Reidar Kobro, Astor Kvistad, Grete Lein Lange, Lars Roar Langslet, John Olav Larsen, Kaare Laurendz, Olaf Lien, Kaare Lunde, Per Lønning, Edin Lovås, Arnold Madsen, Egil Mogstad, Einar Molland, Vera Molland, Rolf Moster, Aage Müller-Nilssen, Arnbjørg Næsheim, Willey Olsson, Rosalia Paschke, Andrew C. Rohde, Rudolf Romøren, Pia Sachacka, Arne Sand, Eivind Saxlund, Martin Ski, Sverre H. Smebye, Else Solhaug, K. A. Solhaug, Gunnar Spilling, Arvid Strand, Kaare Støylen, Gunnar Stålsett, Søstrene i Lunden Kloster, Archimandrit Therepon, Einar Thomassen, Finn Thorn, Wilhelm Thronsen, Olav Tysnes, Ragnhild Tysnes, Per Vokso, Gerard Vranken, Erling Tønder Wang, Johs. Wember, Jorun Wendel, Nanna Reitzel Westersø, Odd H. Wettre, Edmunda Wozniak, Enok Ådnøy, Harald Neumann Aas.

NIELS STEENSEN

Nordisk helgenskikkelse

Av Karin Gullerud-Johansen O. P.

Senhøstes året 1686 døde i Schwerin i Nord-Tyskland en fattig Kirkens tjener. Den som så den lille, magre skikkelsen på et usselt halmleie, og bare dekket av en gammel, slitt kappe, ville neppe tro at det var en biskop som her var død. Langt mindre ville man falle på den tanke at det var en berømt mann, fyrsters venn og for-trolige, man her hadde for seg. Men så var det. Den døde var den kjente danske naturforsker Niels Steensen, som var blitt katolikk og så hadde gått i Kirkens tjeneste som prest og biskop. Han hadde i sannhet tilbakelagt en lang vei fra guttedagene i København til han nå endte sitt liv i et ugjestmildt land, i den ytterste armod og uten Kirkens sakramenter for døende. Den prest han hadde sendt bud etter da han merket at det bar mot slutten, hadde nektet å komme. Men nå var Niels Steensens jordiske vandring slutt og hans rastløse virksomhet til ende. Hele sitt liv hadde han vært underveis — mot nye oppdagelser og erkjennelser — og nå de siste årene på stadig vandring for å lære og frelse, hjelpe og trøste.

Hans legeme skulle imidlertid ikke få fred. Først i mars året etter ble det sendt til Italia, så storhertugen av Toscana kunne få gitt sin venn en standsmessig begravelse. I vår tid har man to ganger åpnet hans grav: første gang i 1946, da man ikke gravde dypt nok, og i 1953. Man hadde ikke glemt det folk i Firenze sa allerede i hans levetid: «Denne mannen er hellig,» og de sparsomme rester av det som en gang hadde vært Niels Steensen, ble bisatt på nytt med stor høytid.

Heller ikke forskere og historikere har glemt Niels Steensen, og for et par år siden utga den danske forfatter Karl Bjarnhof en bok der han gir oss del i det de lærde mener å vite om denne store mannen, den eneste danske som kunne måle seg med de største europeere i et stort århundre.

Forskeren.

Niels Steensen ble født inn i en verden herjet av krig og farsotter. Da han kom til verden nyttårsdag 1638, var Europa midt i trettiårskrigen, og i sin studietid opplevde han krigen med Sverige og beleiringen av København. Og med krigene kom pest og kopper, dysenteri, tyfus og

blodsott. Ikke rart at overtroen trivdes midt i denne rettroenhetens tidsalder. Heller ikke var det rart at en oppvakt og tenksom gutt som Niels Steensen ble alvorlig og stille. Som barn var han dessuten sykkelig og holdt seg helst inne sammen med de voksne. Det viste seg at han hadde gode evner, og da familien satt ganske bra i det, ble han satt i skole. Atten år gammel ble Niels Steensen student og studerte så medisin, først i København og senere i Amsterdam og Leiden. Under farsottene hadde han sett legenes maktesløshet, og han var klar over at deres viten bygde mer på spekulasjoner enn på nøyaktige vitenskapelige undersøkelser. Selv følte han trang til eksakt viten, noe kjennskapet til tidens ledende filosof, Descartes, bestyrket ham i.

Niels Steensen levde i en periode da det gamle verdensbilde ble brutt opp og et nytt begynte å danne seg. Mer nøyaktige vitenskapelige metoder skulle bane veien for en ny erkjennelse, og i denne utvikling har Niels Steensen en ærefull plass. Hans anatomiske oppdagelser brakte legekunsten et langt skritt fremover, og han la det vitenskapelige grunnlag for både geologi og paleontologi.

Et opphold i København i midten av 1660-årene viste ham tydelig at man ikke mente å ha bruk for ham i hjemlandet. Han dro ut igjen, denne gang til Paris, der han uten vanskelighet fikk innpass i vitenskapelige kretser. Så gikk ferden videre til Italia, til Roma og Firenze, der man også mottok ham med åpne armer. Anbefalingsbrevene hadde ikke vært nødvendige — Niels Steensen var nå en berømt mann. Storhertugen av Toscana, som hørte til den kulturinteresserte slekten Medici, sørget for at han fikk tilstrekkelige midler til studier og reiser — for første gang i sitt liv. Han fikk gode venner blant fremtredende kunstnere og vitenskapsmenn, og snart ble Firenze et virkelig hjem for signor Stenone, som man kalte ham. Denne lille, uanselige nordboen imponerte ikke bare ved sin lærdom og sitt forskergeni, sin sprogbe-gavelse og sin evne til å uttrykke seg klart og åndfullt, han var også et elskelig menneske man måtte bli glad i. Hans store beskjedenhets slo alle, enda han slett ikke var noen nikkedukke. Han kunne hevde sine meninger med stor myndighet, og han krevde rettferdighet i alle forhold, også når han selv var part i saken. I disse

Signor Stenone.

årene kunne han bli både biskop og skarp når det gjaldt å forsvare sin ære. Og signor Stenone var from, enda han var kjetter. En av hans venner mente at det han manglet for å være fullkommen, var den rette tro.

Men signor Stenone syntes ikke å være helt uimotagelig for påvirkning. Også på det religiøse område var han en søkende, og han kunne ikke nekte for at katolisismen øvde sin tiltrekningskraft på ham. Han følte at den talte i kjærlighetens navn, mens protestantismen talte i pliktens. Som alltid var det det han kunne iakttå, som virket sterkest på ham, og han så katolikker som levde et renere liv enn de protestanter han kjente, og som samtidig var mer barmhjertige, viste større godhet og nestekjærlighet, og som var rede til å ofre livet for sin tro om nødvendig. Men som Niels Steensen var, måtte han også bruke sin forstand og sette alle sine evner inn på å søke sannheten. Han studerte teologi og leste Bibelen på originalprogenes gresk og hebraisk. Tilsynelatende var det likevel ikke alt dette, men en plutselig, overveldende visshet om hvor Sannheten var å finne, som endelig fikk ham til å bestemme seg til å bli katolik. I november 1667 ble Niels Steensen opptatt i sine forfedres kirke, dengang et alt annet enn trygt tilholdssted, splittet som den var og herjet av maktkamp.

Gud lille tjener.

Man har ofte hevdet at det var konversjonen som fikk Niels Steensen til å oppgi sin vitenskap, men det stemmer ikke helt. Nettopp på denne tiden viste hans geni seg i dristige oppdagelser innen geologien. Det skremte ham ikke at de stred mot det som var alment vedtatt og syntes å stille spørsmålsteget ved Bibelens skapelses-

beretning. For ham var naturen en bok skrevet av Gud selv, uten medvirkning av mennesker, og derfor enda sikrere enn Den hellige skrift. Heller ikke var det noe krav fra Kirkens side at han skulle slå inn på en annen vei. Han hadde sin gode stilling som utmerket godt kunne forenes med en from katolsk livsførsel. Men det er som han har mistet gløden, uten selv å være helt klar over det ennå.

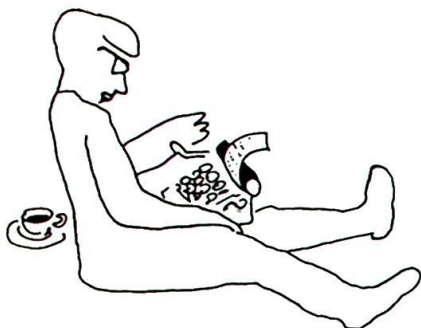
Et to års opphold i København brakte ham igjen bare skuffelser, og krenket både som menneske og som forsker vendte han i slutten av 1674 tilbake til Firenze. På reisen hadde han fire år tidligere besøkt sin ungdoms by, Amsterdam, og gjensynet hadde rystet ham dypt. Frihetens høyborg var blitt til et religiøst Babel av sekter der man bare kunne samles om å prøve å ødelegge den katolske kirke, som for Niels Steensen nå var klippen. Her demret den tanke hos ham at han kanskje burde tre i Kirkens tjeneste som prest. Som alltid når det gjaldt personlige avgjørelser, nølte han lenge, men våren 1675 lot han seg prestevie.

Og dette skritt betydde et fullstendig brudd med fortiden. Sølibatsløftet brakte ingen forandring i hans liv, men til det føyde han et løfte om frivillig fattigdom. Han hadde vel aldri levd i luksus og alltid vært villig til å hjelpe dem som søkte til ham, men nå gikk han bevisst inn i et liv i selvfornektelse. Hvis en geistlig legger vekt på ytre verdighet, vil han bruke unødige mange penger som burde ha kommet de fattige til gode, mente han, og han vil kaste bort for mye tid på å pleie sitt legeme, tid som heller burde brukes til sjelen.

Niels Steensen viste seg å ha en egen evne til å vinne mennesker for Kirken. Hans store lærdom og klokskap sammen med en inderlig overbevisning virket sterkt. Han syntes derfor bestemt til å være misjonær, og han var jo også blitt prest ut fra ønsket om «å rive mennesker ut av reformasjonens villfarelser».

I 1677 forlot han sitt kjære Firenze og alle sine venner for å tilbringe de siste ni år av sitt liv som biskop i Nord-Tyskland, først i Hannover, så i Münster og Hamburg og til slutt i Schwerin. Hver ny stasjon betydde et trinn nedad, et skritt videre på lidelsens vei. Gjennom savn og utrolige anstrengelser søker han å nå sitt mål: selvforglemmelse i kjærlighet til nesten. Han er kommet dit at forholdet til Gud er det eneste som teller, alt annet er blitt tomt og overflødig. En naturlig menneskelig livsform byr ham nå ikke bare imot, den har mistet sin eksistensberettigelse for ham. Likevel var ikke Niels Steensen noe overmenneske. I brev til venner i Firenze gir han uttrykk for den følelse av maktesløshet, av håpløshet og av egen utilstrekkelighet som piner ham, og han lengter bare tilbake til det vennlige, milde Firenze. Og likevel fulgte han kallet til Schwerin der han skulle dø, knapt 49 år gammel.

Ukene som gikk

Hitlers ideologi

Klipp-bunken har vokst veldig i ukene som gikk — og noe bør ikke kastes:

Det gjelder for det første en omtale i Aftenposten (signaturen L. H.) av skriftet «Vern din rase». Det er utgitt av Norsk Front og er en skremmende trykksak, anti-demokratisk, rasistisk, nasjonalistisk og intolerant.

L. H. skriver:

«Bevegelsens leder, Erik Blücher, tar avstand fra nazismen, samtidig som han hevder synspunkter som ikke adskiller seg fra det program man kjenner fra tilsvarende autoritære nasjonalistpartier. For Norsk Front er demokratiet og raseblandingen roten til alt ondt. Den såkalte raseblanding fører ifølge partiets skrifter til forbrytelser, disharmoni, kamp, misdannelser, sykkelighet, svakhet og sinnssykdom. «Norge for nordmenn», er ifølge nynasjonalistene selv deres viktigste slagord.

Norsk Fronts sjefsideolog, lektor Olav Hoas, hevder i sitt skrift «Vern din rase», utgitt av det tidligere Nasjonal Ungdomsfylking, nu Norsk Front, at «å dyrke sin egenart er kultur, og å tolerere fremmedfolk fører til sykdommer, forbrytelser, disharmoni, kamp, fremmedgjøring, mentalitetsforskjell, misdannelser, sykkelighet, svakhet og sinnssykdom.» «Toleranse skaper menneskets helvete på jorden», heter det i skriftet, hvor raseblanding beskrives som «bastardisering».

Norsk Front krever «en rasesolidarisk utenrikspolitikk», mens U-hjelpen er «organisert vanvidd og må stanses». De frie organisasjoner betegnes som «liberal- og sosialdemokratiets byråkratiske pampevelde». Nynasjonalistene krever til avløsning av dette utskjulte demokrati «i pakt med norsk grunnlov et autoritativt og ansvarlig folkestyre hvor landets ledere velges ut fra faglig kompetanse — og ikke ut fra partibok». Hvem som skal velge ut de «kompetente» i denne udemokratiske styreform, sies det intet om. Erfaringene fra andre land kan derimot fortelle adskillig om hvordan det skjer i praksis i samfunn som berøves enhver menneskelighet og enhver form for toreranse.

Norsk Front krever ellers øyeblikkelig innvandringsstopp og hjemsendelse av de fremmedarbeidere som befinner seg i Norge. I sine skrift krever nynasjonalistene opprettelse av «frivillig arbeidstjeneste og riksorganisering av all ungdom.»

Det er en ideologi man trodde gikk i graven med Adolf Hitler, som nu reiser hodet igjen.»

Vi må være oppmerksomme på disse giftige tankene i 1976 og kjempe mot dem.

*

Dette var dagens form for rasisme i Norge. På verdensplan har rasismens menn trumfet gjennom avskyelige resolusjoner i FN som truer organisasjonen. Stortingsrepresentant Lars Roar Langslet skriver:

«Det er en viktig kjensgjerning at et militant flertall er innstilt på å bruke FN som forum for politisk propaganda og demonstrasjonsmakeri av primitivt kaliber, for å utnytte den prestisje organisasjonen har bygget opp — så lenge det er noe igjen av den. I de land som har basert sin støtte til FN på oppslutning om de høye idealer charteret slår fast — og de er idag i klart mindretall — vil dette tvinge frem en revurdering av holdningen til FN og organisasjonens spesialorganer. Folkeopinionen i de demokratiske land vil neppe finne seg i at det ikke blir trukket konsekvenser.

Det gjelder også Norge. En debatt om dette brennbare spørsmål kan ikke unngås.

Vårt utgangspunkt må selvsagt være å gjøre det vi makter for å redde det uerstattelige maskineri FN fortsatt er, for forhandlinger, og for praktisk arbeide med viktige mellomfolkelige oppgaver. Vi må vokte oss for overilte reaksjoner som snarere kan bidra til det motsatte. Men overdreven tilbakeholdenhet med å gi reaksjonene konkrete uttrykk vil antagelig bare virke oppmuntrende på et maktbevisst flertall som ser at de skarpe advarslene ikke var så alvorlig ment likevel. I et kortsiktig perspektiv kan tradisjonell diplomatisk forsiktighet virke mer betryggende enn mer slagkraftige reaksjoner. Men det er et stort spørsmål om taktisk puslespill er på høyde med de strategiske behov som vi også må møte.

Det ville opplagt være en reaksjon hinsides fornuft å trekke seg ut av FN. Ekstreme høyrekrefter i amerikansk politikk bør få stå alene om en slik linje. Men FN er et mangslungent maskineri, og situasjonen kan innby til ny gjennomtenkning av hvordan vi bør prioritere vårt engasjement i de forskjellige organer under FN's merke. De vestlige land har antakelig bidratt sitt til en viss overeksponering av Hovedforsamlingens arbeide. Hvis den opphører å være forum for en meningsfylt debatt, bør det kunne trekkes visse konsekvenser av det.

Fordelingen av våre bevilgninger til FN's forskjellige virksomheter bør også gjennomtenkes i lys av den situasjon som er oppstått. De mest verdifulle sider av arbeidet lider under en pengemangel som vestlige land måtte kunne bidra mer til å avhjelpe. Til gjengjeld kunne man se kritisk og selektivt på de sider av virksomheten som er blitt mer eller mindre kompromittert. Det bør f. eks. være utelukket at Norge bevilger støtte til programmet for det såkalte tiåret for bekjempelse av rasediskriminering, all den tid bekjem-

Neste nummer kommer 31. januar

pelse av sionismen nå er gjort til en integrert del av programmet.

Norge har holdt fast på prinsippet om ikke å fordele utviklingshjelp på politisk grunnlag. Det er dessverre et stort spørsmål om dette ideelle prinsipp i lengden kan opprettholdes uavkortet. Det er vanskeligheter nok fra før med å få norsk opinion til å godta utviklingshjelp av det omfang vi bør være forpliktet til å yde. Det vil neppe bli lettere herefter å forklare hvorfor vi gir bistand til stater som åpent går inn for å legitimere antisemittisme. Det kan bli behov for å trekke grenselinjer som er bedre i samsvar med det en overveldende norsk opinion mener om slike uhyrlige utslag av kynisme og maktbrynde.»

*

Videre i Klipp-bunken: Her er en sak vi ikke kommer til å glemme i 1976; den nye abortloven.

Lege Per Steinar Steinsvolls mening er vel verd å sakse fra dagspressen (lørdag 27. desember):

«Våre lovgivende myndigheter har bragt det norske folk inn i et uføre ved å vedta den nye abortlov som skal iverksettes fra 1. januar 1976. Det er store motsetninger i folket i synet på abort som middel til å løse sosiale problemer, og motsetningene stikker dypt. Det gjelder grunnholdninger til livet og til våre medmennesker, det gjelder vern om livsverdier, og det er for mange konflikter i forhold til religion eller rett og slett til egen samvittighet.

Det er ikke vanskelig å oppdage at den nye abortlov er en kamuflert selvbestemt abort. Opprettholdelsen av abortnevndene gir falskt skinn av en viss restriktiv holdning. Med den poengtering som i lovs form er gitt kvinnens egen vurdering av livssituasjonen med den vide og upresise formulering av medisinske og sosiale indikasjoner må en spørre seg hvilke søknader som en slik nevnd kan avslå med loven i ryggen. En kan tenke seg rene medisinske kontraindikasjoner mot abortinngrep, d.v.s. tilfeller der selve abortinngrepet eller følgene av dette kan være farlige for kvinnens liv eller helse.

Med andre ord har vi nå fått en abortnevnd som i realiteten ikke skal innvilge eller avslå søknader om

abort etter positive indikasjoner. Nevndens oppgave blir å vurdere om der foreligger medisinske kontraindikasjoner mot et abortinngrep. Til denne avgjørelse trenges ikke noen nevnd. Dette er ren legevirksomhet som praktiseres i forbindelse med all behandling, en avveining av indikasjoner og kontraindikasjoner, alltid med det siktemål at avgjørelsen skal være til beste for pasienten i øyeblikket og på lang sikt. Ved all operativ virksomhet er det f. eks. et kjent uttrykk at den gode kirurg vet også når kan ikke skal bruke kniven.

Med andre ord kunne abortnevndene med fordel være avskaffet. Indikasjonene er så vide at det i grunnen er kvinnens selvbestemmelse som er avgjørende.

Våre lovgivende myndigheter må nå innse at de har skapt en uholdbar situasjon for pasienter og helsevesen. De har med denne ukloke lov skapt vansker i forholdet mellom pasient og lege. Tillitsforholdet mellom den gravide kvinne og hennes lege som er så verdifullt for begge parter, kan brytes ned, og den nødvendige trykghetsfølelse for pasienten faller bort. Begge blir usikre på hverandre, hva de står for eller hva de ønsker eller ikke ønsker.

La det være et nyttårsønske at loven blir revurdert, og at også det ufødte barn i lovs form får den rettsbeskyttelse som vår kultur og rettsoppfatning ellers i samfunnet tilsier.

Hvis myndighetene fastholder den nye lov, har det norske folk krav på å få vite at dette er en kamuflert selvbestemt abort. Som en konsekvens må det i samtlige av landets fylker opprettes egne abortklinikker hvor den gravide kvinne direkte kan henvende seg for å få utført abort når hun måtte ønske.

Det er umoralsk fra samfunnets side å tvinge bestemte yrkesgrupper til å handle i strid med egen overbevisning og mot bedre vitende om hva som gagnar pasientene.»

Per Steinar

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i>	lörd.: sønd.:	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44			
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugtd. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00 19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , lörd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:		18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke.		8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30 9.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> . Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsostrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 783		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634			11.00
SELFORS: <i>Vår Frelasers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Arbeidsutvalget for Voksenopplæringen i Oslo Katolske Bispedømme arrangerer

Retrett på Mariaholm

27.—30. mai 1976 (Kristi Himmelfartsdag til følgende søndag). Ankomst onsdag 26. mai om kvelden.

Retrettlederen, frater Ellert Dahl vil hjelpe til fordypelse i troen, og behandle spørsmål om hvordan vi kan gjøre menigheten levende. Dessuten liturgi, meditasjon og stillhet.

Mariaholm ligger vakkert til ved Øyeren i Østfold. Innkvartering på komfortable dobbeltrom med varmt og kaldt vann. Anledning til å ro og bade. Ta med laken, dynetrekk og putevar.

Leirsjef/praktisk leder: frater Per Klingberg.

Leirprest: Josef Plocinski.

Meditasjonslærer: frater Bernard Durel.

Pris: Pensjon: kr. 220,—, kursavgift kr. 55,—, + reiseutgifter.

Man kan søke Arbeidsutvalget for Voksenopplæringen om støtte til reiseutgifter.

Påmelding sendes innen 1. mai 1976 til frater Per Klingberg, Boks 50 36, Oslo 3. Vennligst bruk talongen.

Klipp her!

Navn:

Adresse:

Katolikk: Ja/Nei. Ønsker Evt. å dele værelse med

Ønsker plass i bil fra Oslo, Akersvn. 5, 26. mai om kvelden Ja/Nei. Kan tilby plass til . . . personer i bil fra Oslo 26. mai om kvelden. Ønsker opplysninger om hvordan man kjører Mariaholm Ja/Nei. — Talongen sendes frater Per Klingberg innen 1. mai 1976.

Biskopvigselen i Trondheim

På de neste sidene gjengir vi den preken biskop Gran holdt under biskop Gerhard Schwensers konsekrasjon i Trondheim den 7. desember.

PREKENEN

Kjære troende.

For første gang på over tolv år finner en katolsk bispevigsel sted her til lands. Vi føler alvor i dette, men også gleden. Alvoret, fordi det her dreier seg om en kirkelig handling av stor rekkevidde med konsekvenser langt inn i fremtiden. Glede, fordi som vi tror, den riktige mann ble spurt og sa ja til å påta seg denne byrde, og det som en livslang forpliktelse.

Vigselen idag hverken kaller på eller tillater svært mange ord utenom ritualets egne.

Hva kunne da være mere passende, enn at jeg gjør til mine egne noen tanker som Pave Paulus gav uttrykk for, da han 14. november i år talte til en større forsamling biskoper.

En biskop, sa han, må først og fremst være bevarer av de troens skatter som er blitt ham betrodd (1. Tim. 6. 20; 2. Tim. 1. 14). Dette er den ledetråd vi finner i Pastoralbrevene. En biskops første omsorg er

troen, den tro som skal gis videre fra slekt til slekt — hel, uavkortet og klar. Fremforalt klar, slik at Guds folk blir istand til å skjelne sannheten, som er lys og styrke, fra tåketete talemåter, som bare tjener til å oppløse konturene og tilsløre innholdet. Sannheten, som vi skal avlegge regnskap for, foran Guds domstol, kan ikke endres i det som er grunnleggende og uforanderlig. Vi må være særlig trofaste i våre anstrengelser for den troens rette formidling, i tider da det settes spørsmålsteget ved alle formuleringer, og oppløsning av så mange begreper og normer hører til dagens orden.

Vi har mottatt den samme tro som Peter og Paulus ble pålagt å formidle til en hedensk verden. Det mestret de uten å tilpasse den til den jødiske, den greske eller den romerske verden. Intet av den kristne åpenbaring gikk tapt.

For det annet, sa Paven, sier vi til dere: «Forkynn budskapet... i tide som i utide» (2. Tim. 4, 2). Dette er vår misjon og vårt daglige kors. Vi må, uten å gå på akkord, gjøre alt for å forstå vår tid og våre medmen-

(Forts. s. 19.)

Nye bøker:

Katolikk i dagens Norge, kr. 21,—.

Frans av Assisi: Solsangen, med illustrasjoner, kr. 30,—.

Rieber-Mohn: Reisegleder, Streiftog i land og sinn, kr. 89,—.

Om åkallandet av Jesu navn, — av en munk från den österländska kyrkan, (Jesusbönen), kr. 12,—.

Anthony Bloom with Marghanita Laski: God and Man, kr. 29,—.

Nye plater:

Fra Christophorus: Strawinsky: Messe, kr. 56,70.

Liebliche Zwiegesänge der Renaissance mit alten Instrumenten, kr. 78,—.

Rachmaninow spielt Rachmaninow und Chopin, kr. 71,—.

Harmonia Mundi: Dufay: Messe Ave Regina Cælorum, kr. 57,—.

Bach: H-Moll-Messe, 3 plater kr. 120,—.

Noen få kalendere for 1976. Ikonkalender, kr. 65,—. Orgelkalender kr. 65,—. Butzon & Bercker Taschenkalender kr. 23,70.

Selges med 10 pst. rabatt.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 20 72 48

Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—14

R.I.P.

Vår kjære mor, svigermor, farmor, min søster, svigerinne og tante

HALDIS BAGGE

døde plutselig i dag.

Bergen 7. desember 1975.

Hallvard

Sigrun

Eivind

Andreas

Sonny

Gerhard

Barnebarn. Wally (søster).
Familien.

Ble bisatt i Troens kapell
12. desember.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke	}	Arendal
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Hammerfest
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Hønefoss
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Lillestrøm
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Tromsø
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Trondheim
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Tønsberg
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Dominikanernes vårprogram

DEN KATOLSKE KIRKE I NORGE

Frater Dahl gjentar tre foredrag tidligere holdt i Sankt Hallvard. De holdes denne gang i foredragssalen hos dominikanerne:

Mandag 12. januar kl. 19.30: *Har den katolske kirke en fremtid i Norge?*

Mandag 26. januar (merk dagen!) kl. 19.30: *Hvordan vil fremtidens kirke se ut?*

Mandag 2. februar kl. 19.30: *Kan vi gjøre andre til kristne?*

DAVIDS SALMER

I messen og i korbønnen er mange av de vakreste tekstene tatt fra Salmenes bok. For å hjelpe til innlevelse i salmenes åndelige klima, vil lektor *Ole Overland Gjerde* holde åtte foredrag om deres bakgrunn og den bønn de uttrykker. Lektor Gjerde, som arbeider med Det Norske Bibelselskaps nye oversettelse av det Gamle Testamente til nynorsk, har tidligere holdt disse foredragene for ordenssøstre på et sommer-seminar. De vil finne sted i dominikanernes foredragssal hver tirsdag fra 3. februar, kl. 19.30.

EN SKOLE I TROEN

I en urolig tid føler mange behovet for en fastere forankring i troen. Det gjelder såvel kristne som er kommet på avstand fra sin kristne bakgrunn, som overbeviste kristne som vil utdype sin tro — og kanskje samtidig lære den katolske kirke å kjenne. Det kan også gjelde katolske kristne som føler behovet for å fornye sin tro og som spør hvor Kirken står idag. Det er med tanke på disse varierende behov at *frater Dahl* i vårsemesteret begynner

et kurs som behandler hovedpunktene i den kristne tro fra et katolsk synspunkt.

Mandager kl. 19.30, fortrinnsvis for ikke-katolske tilhørere, første gang 9. februar, i foredragssalen hos dominikanerne.

Onsdager kl. 19.30, fortrinnsvis for katolikker, første gang 11. februar, i foredragssalen hos dominikanerne. Foredragene forutsetter lesning av *Den hollandske katekisme for voksne*, eller *En ny bok om troen*. Deltagelsen er fri og uforpliktende.

FATTIGDOMMEN, VERDENSKATASTROFE ELLER BEFRIELSE?

I forlengelse av høstens *Bønneskole*, vil *frater Bernard Durel* utdype betydningen av enkelhet, av evnen til å motta.

Torsdag 11. mars kl. 19.30: *Fattigdom, et entydig begrep?* Fattigdommen i verden, de rike land og lykke-problemet.

Torsdag 18. mars kl. 19.30: *De fattiges nød og de rikes utarming.* Våre behov er «fattigdom». Møtet med en «fattig» Gud.

Torsdag 25. mars kl. 19.30: *På vei mot en ny livsstil: Alternativer og ideer.* En profetisk oppgave og en Kirkens utfordring.

Hver aften begynner med en kort innledning og følges av samtaler i smågrupper og plenumsdiskusjon. I foredragssalen, Neuberggt. 15.

BOTSANDAKT

med anledning til privat-skriftemål torsdag 1. april kl. 18.30, i Sankt Dominikus kirke.

PREKENEN

(Forts. fra side 17.)

nesker, slik at vi kan nå dem med det budskap vi skal formidle og som de i virkeligheten, ofte ubevisst, innerst inne lengter etter. Bare å ville gjenta gamle formler, uten tanke på om de blir forstått eller ikke, tjener som oftest til å gjøre Kristi budskap blekt og farveløst.

Apostelens første egenskap må altså være å kunne gjøre seg begripelig. Han må kunne være barn med barna, ung med de unge, lærd med de lærde, enkel med de enkle. Paulus evnet jo nettopp dette, som vi kan se av de ord han skriver til Korinterne: «Ubundet av alle har jeg gjort meg til slave, for å vinne så mange flere. Blant jøder har jeg levd som jøde... blant de svake har jeg vært en svak... jeg har vært alt for alle» (1. Kor. 9, 19-23).

Nettopp her ligger nødvendigheten av og hensikten med den ajourføring Vatikankonsilet ville: Bli istand til å forstå bedre vår tids særlige behov, og utdype våre kunnskaper tilsvarende, for derved å gjøre oss mer forståelige. Vår respekt for de evige sannheter må ikke avholde oss fra å tilpasse oss selv og vår uttrykksmåte til de rådende vilkår, slik at det vi har på hjertet samtidig bli klart og klargjørende, dypt og engasjerende, moderne og personlig — med et ord til alle. Dette er vanskelig, sant nok. Vi trenger, sier Pave Paul, å gå i lære — hos Evangeliet. I lære hos Jesus Kristus, som i sin enkle katekese beveger og griper oss den dag idag. I lære hos Paulus, hos kirkefedrene, hos fortidens store teologer, som evnet å si de forløsende ord til rett tid.

Alt dette for at også vi kan være istand til å formidle det budskap som er blitt oss betrodd.

Dette, sa Paven til slutt, uttrykker våre tanker, vår bekymring og våre gode ønsker for de oppgaver dere biskoper går til.

Også dette kan jeg derfor trygt si til deg, kjære Biskop Schwenzer, som idag opptas i Bispekollegiet, for å virke i dette landet som en av apostlenes etterfølgere. Ta vare på det du har fått, og på dem du nu får omsorg for. Så vil Gud velsigne din gjerning!

OSLO

E. Sunde & Co. Røpleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

Møbler

AA. ANSETH A/S

WILFRED H. FIALA

TASEN SENTER
Kai Munks vei 41 A
OSLO 8

Telefon 23 67 03
God parkering

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24 Telegr.adr.:
33 55 25 Rustfriknut

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag
enten på (02) 20 72 26 eller på
(02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5,
Oslo 1.

Bildet på forrige side

Bildet til venstre fra høytideligheten viser (fra v.) biskop Martensen, biskop Riith, biskop Schwenzer, biskop Gran og biskop Wember.

FILM

VINDEN OG LØVEN

Anmelderer har sett spøkelses: to ganger i den siste måneden har han oppdaget grandgivelige sheik-romaner i norske ukeblad. For den yngre generasjon idag er en sheik en mann som er årsak til de høye bensinprisene og krisen i tankskipsfarten, og som dertil gjerne fører krig mot Israel — i mellomkrigstiden var sheiken, takket være filmhelten Valentino, en hyperromantisk elsker, litt deilig-brutal, ridende på en hvit hest og omgitt av en grum livvakt med gullinnlagte sverd. Han pleide bortføre engelske misser, og elske dem stormende i et telt i ørkenen. En ung kjekk britisk offiser hørte med som redningsmann. At denne eventyrskikkelsen skal dukke opp igjen idag, til tross for oljepolitikken og terrorvirksomheten, er omtrent uforklarlig — det må vel bety at behovet for dagdrømmer er større enn selv en meget skeptisk journalist har trodd.

Så går man da på kino for riktig å avdekke spøkelsen, og er på forhånd innstillet på at her skal man få hele misseromantikken med sukkerglasur og solnedgang over ørkenen og happy ending — og møter istedet en film som bare tilsynelatende har alt dette, men som under sukkeret skjuler adskillig syrlighet, og under romantikken en meget subtil satire.

Sean Connery er berberhøvdingen Rastouli, og Candice Bergen er amerikansk enke med to barn. Hun og barna blir bortført pr. hester og holdt som gisler i ørkenen, mens Rastouli gjør sine krav gjeldende overfor president «Teddy» Roosevelt — for dette er i 1904 og stormaktene kan fremdeles føre kanonbåtpolitikk overfor brysomme småmakter. Et kompani soldater blir da også ganske riktig satt inn, for å slå ned noen helt andre arabere. En stormaktskrig bryter ut, så å si på prøve, og filmen ender med at den amerikanske enken hjelper Rastouli til å unnslippe.

Handlingen vil ikke skuffe dem som søker ørkenromantikk — Sean Connery er en høyst overbevisende berber-sheik, han svinger voldsomt med sabelen, sier «Allah» med passende mellomrom, og spiser halvstekt lammelår med fingrene ved leirbålet. Candice Bergen er også klippet rett ut av misseromanen, slagscenene er fulle av styrtende hester og soldater, offiserene så unge og dobbeltkjekke som de skal være — men under alt dette, og stadig stikkende opp som grunnfjell gjennom ørkensanden, er en giftig satire, som hverken sparer filmromantikken eller maktpolitikken. Det helt poengløst groteske ved kidnappingen, truslene, hevnaksjonen, «æresbegrepet» i en konfliktsituasjon, står frem med galgenhumoristisk tydelighet. Tanken går av seg selv til C.I.A., Nixon, Watergate, Vietnam — så er det opp til tilskueren om han vil le, eller sukke eller grøsse.

PER BANG

ST. OLAV

Vi minner om at vi har vært nødt til å heve prisen på et årsabonnement til kr. 60.

Fra katolsk presse

(Forts. fra side 10.)

overfor arbeiderne og fremsetter forslag om nye måter å skape kontakt og forståelse på. I uttalelsen, som ble vedtatt med 267 mot 216 stemmer, heter det at Kirken ikke må bedra seg selv, den har bare i liten utstrekning klart å integrere arbeiderne. Den alminnelige utvikling i det nittende og i det tyvende århundre mot en avkristning, forklarer bare delvis det faktum at mange arbeidere identifiserer kirken med de rike og mektige. Den offisielle Kirke må ta på seg en stor del av ansvaret for dette. Til tross for at legfolk som har vært engasjert i sosialt arbeide, ofte har hatt prestenes støtte, har hierarkiet vært mer reservert og kanskje virket bremsende på social fremgang. Samtidig skapte Kirkens bestemte nei til socialismen, tunge og skarpe lojalitetskonflikter for katolske arbeidere.

I England har man foretatt en undersøkelse blant 11.000 gutter og piker på katolske skoler i bispedømmet Southwark. Undersøkelsen viser at nesten halvparten vender seg fra Kirken i 15 års-alderen.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 60 pr. år.
Kr. 30 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 70.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.